

Noord-Hollandse Markermeerkust

Meren en de regionale haarvaten verbonden

Foto: Timeke Dijkstra

Verhaal van het gebied

Het Markermeer is ooit ontworpen en aangelegd voor inpoldering, maar dat is nooit gebeurd. De Noord-Hollandse Markermeerkust is een oud cultuurlandschap, van groot belang voor zowel cultuurhistorie als de natuur. Op veel plekken is sprake van een harde overgang tussen het Markermeer, de binnenwateren en het achterland. Inpolderingen door de eeuwen heen en afsluiting van de Zuiderzee zijn de voornaamste oorzaken. Het herstellen van de verbinding van het achterland met het Markermeer, biedt grote kansen voor verbetering van de natuur en de ecologische waterkwaliteit. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het natuurontwikkelingsproject in de Koopmanspolder. Langs de Noord-Hollandse Markermeerkust zoeken we daarom naar projecten die cultuurlandschap, recreatie en natuur versterken. Samen geven al die projecten het gebied een krachtige impuls.

Noord-Hollandse Markermeerkust: wat gaat er gebeuren?

In het achterland liggen grote arealen natuurgebied. Deze zijn verbonden met het Markermeer en met elkaar. Er wordt gekeken of de kleine binnendijkse wateren een natuurlijker peilbeheer kunnen krijgen. Herinrichting door het ontwikkelen van rietland en het toevoegen van doodhout en andere structuren zijn opties ter verbetering van natuur en ecologische waterkwaliteit. Ook zijn er mogelijkheden om de land-waterovergangen uit te breiden met zones van ondiep en helder water. Dit kan door vernatting en natuurlijk peilbeheer van de bestaande oeverlanden bij Hoorn, Schardam, De Nes en IJdoorn. Bij Hoorn, Schardam, Waterland en Amsterdam worden zogenaamde vogelboulevards gerealiseerd.

Programmatische Aanpak Grote Wateren

De grote waterstaatkundige ingrepen in de vorige eeuw maakten Nederland veilig en welvarend. Maar al die dijken, dammen, vaargeulverruiming, inpoldering en peilbeheer hebben ook een keerzijde. In veel grote wateren veranderde de natuurlijke stroming van water en sediment. Daarmee ging veel kenmerkend leefgebied verloren en staan veel wateren niet meer met elkaar in verbinding. Plant- en diersoorten missen daardoor passend leefgebied. Ook zijn de mogelijkheden voor vistrek beperkt. Dit maakt natuur en de ecologische waterkwaliteit kwetsbaar. Daarom hebben die een impuls nodig. In de Programmatische Aanpak Grote Wateren werken Rijk, regio en maatschappelijke organisaties aan toekomstbestendige grote wateren. Daar gaat hoogwaardige natuur samen met een krachtige economie. Noord-Hollandse Markermeerkust is één van de projecten.

Foto: Francesco de Marco

Wat levert het op?

Door alle maatregelen ontstaat een snoer van vis- en waterplantenrijke gebieden voor en achter de dijk. Hierdoor komen de doelen voor ecologische waterkwaliteit (Kaderrichtlijn Water) en natuur (Natura 2000) binnen bereik, ook voor het Markermeer.

Bijvoorbeeld omdat er meer voedsel is voor vissen en vogels en er meer leefgebied is om te nestelen en te paaien. Een natuurlijker peilbeheer in het achterland is gunstig voor vissoorten waarvoor elders in het Markermeer te weinig leefgebied is. Voor omwonenden ontstaat meer 'beleefbare natuur'. Als de ecologische waterkwaliteit op orde is, zijn maatschappelijke opgaven uit de gebiedsagenda beter in te passen. Denk aan verstedelijking, transport en bedrijvigheid. Het verbetert ook de kwaliteit van de leefomgeving en dat is weer goed voor het vestigingsklimaat.

Werk in uitvoering

Het project Noord-Hollandse Markermeerkust is opgedeeld in een eerste en een tweede fase. Dat geeft de mogelijkheid om te leren en waar nodig bij te sturen om voor natuur en ecologische waterkwaliteit een zo groot mogelijk effect te bereiken. Waar mogelijk wordt de versterking van de Markermeerdijken ecologisch goed ingepast met nieuwe oeverlanden natuurlijke strandjes en geleidelijke overgangen van land naar water. Er spelen veel – soms strijdige – belangen in dit gebied. Daarom wordt stap voor stap gewerkt en geëvalueerd zodat draagvlak kan ontstaan voor nieuwe projecten. Maatregelen en draagvlakontwikkeling kunnen worden gerealiseerd via het Ambitie Programma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam, onder regie van de provincie Noord-Holland. Een deel van de maatregelen gaat in 2022 in uitvoering.

Toekomstbestendig en klimaatrobuust

We streven naar een veilig en welvend Nederland. Daarom draaien we de waterstaatkundige ingrepen van vroeger niet terug. Wel willen we de 'voetafdruk' van waterbeheer en waterveiligheid verkleinen. Waar mogelijk kiezen we voor herstel van getij, aanleg van ontbrekend of verloren leefgebied en geleidelijke overgangen tussen land en water, en tussen zoet en zout. Alle projecten worden toekomstbestendig en klimaatrobuust ontworpen: ze houden rekening met zeespiegelstijging, extreme rivierafvoeren, droogte en opwarmend water. Zo kunnen we ervoor zorgen dat planten en dieren ook dan plek kunnen vinden om te leven en zich voort te planten. Dat draagt bij aan het behoud van de biodiversiteit in ons land, ook in de toekomst.